

občina krško

NAS GLAS

SKUPNE DELEGATSKE INFORMACIJE

Leto IV Št. 21 POSEBNA IZDAJA 9. 12. 1983

KAKO VARČEVATI Z ELEKTRIČNO ENERGIJO

ZAKAJ REDUKCIJE

Podatki o proizvodnji in porabi električne energije v SR Sloveniji kažejo, da se elektroenergetska situacija v naši republiki še nadalje slabša. Hidroelektrarne proizvedejo dnevno okrog 4 milijone kWh električne energije, kar je le 50 odstotkov običajne dnevne proizvodnje v tem letnem času.

NE Krško deluje s polno močjo, proizvodnje električne energije v termoelektrarnah pa ni možno povečati, ker so razpoložljive zaloge premoga zmanjšane na kritično spodnjo mejo.

Poleg tega pa zelo resna situacija v preskrbi z električno energijo v drugih delih države narekuje, da si tudi v prihodnje prizadevamo, kolikor je le mogoče, pomagati drugim SR in SAP pri zagotavljanju najnujnejših količin električne

Od ponedeljka, 5. decembra 1983, dalje so tudi v občini Krško **redukcije elektrike**. Izklopi so predvideni po določenih napajalnih območjih. Tako je za napajalno območje občine Krško in Brežice predvidena redukcija

VSAK NEPARNI DAN (5., 7., 9., 11., 13., 15., itd.) od 19.00 do 22.00 ure (do nadaljnjega!) — torej vsak drugi dan.

Za občino Sevnica, Mirnsko dolino in Kozjansko pa je predvidena **redukcija vsak parni dan ob istem času**.

energije. Ker ni možnosti dodatnih dobav električne energije (niti iz domačih virov niti iz uvoza!) in ker so hidrološke razmere izjemno neugodne, ne moremo računati na skorajšnje izboljšanje elektroenergetske situacije.

Z namenom, da bi zagotovili najnujnejšo oskrbo uporabnikov z električno energijo v okviru razpoložljivih količin in da bi prilagodili porabo električne energije proizvodnim možnostim organizacij združenega dela, je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije odredil **tretjo stopnjo omejitve porabe električne energije**, s katero naj bi dosegli 10-odstotno zmanjšanje celotne porabe električne energije v republiki.

Toda s sprejetimi ukrepi bomo dosegli pričakovane rezultate, če bo varčevanje z električno energijo stalna skrb in naloga vseh delovnih ljudi in občanov, temeljnih in drugih organizacij združenega dela, delovnih skupnosti in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti ter vseh drugih družbenih subjektov.

Ali bo tako tudi v prihodnje?

Slovensko elektrogospodarstvo se zaradi vse večje porabe električne energije, pomanjkanja surovin za proizvodnjo električne energije ter proizvodnih in prenosnih kapacitet srečuje s številnimi problemi pri zagotavljanju kvalitetne preskrbe z električno energijo.

Električno energijo v Sloveniji pridobivamo v termoelektrarnah (v glavnem iz premoga), v hidroelek-

trarnah ter iz jedrskega goriva v Nuklearni elektrarni Krško. Nekaj električne energije slovensko elektrogospodarstvo prejema tudi iz Bosne in Hercegovine, kamor je Slovenija v ta namen vložila svoja sredstva.

Na pomoč oziroma nabavo elek-

KOLIKO SMO RES ZAVEDNI

Ko govorimo o stabilizacijskih prizadevanjih, običajno govorimo, da se vsi ne držijo dogovorjenih načel in ne izpolnjujejo sprejetih nalog. Pri tem seveda vsak zase običajno misli, da njemu samemu ni kaj očitati, da pa ga „drugi“ lomijo, kar se le da. Nič drugače ne razmišljamo tudi v širšem družbenem smislu. Da, tudi tokratno varčevanje z elektriko sodi v stabilizacijske napore, in sicer zelo konkretne napore. Imamo torej možnost, da vsak pri sebi pokažemo, koliko smo pripravljeni prispevati k skupnemu uspehu.

Zal (ali na srečo) smo sedaj prišli da točke, ko se pozna vsaka odvečna prižgana žar-nica!

Vsem v pomoč naj bodo pričujoča navodila za varčevanje z električno energijo. Preberite jih pozorno in vedite, da to ni dovolj! **DRŽATI SE JIH MORATE, ČE NAJ ZALEŽEJO!**

DELO 6. DECEMBER 1983:

Elektroenergetske razmere v Sloveniji so nespremenjene. Dnevna poraba elektrike se giblje okoli 29 milijonov kilovatnih ur. To pa je toliko, kot jih lahko zdaj dajo skupaj slovenske termoelektrarne in vodne elektrarne. Na zahtevo ZIS in v dogovoru z republiškim komitejem za energetiko pa Slovenija zdaj pomaga Hrvaški in Vojvodini z 1,2 milijona kilovatnimi urami elektrike. Ta pomoč pa seveda ni zastoj, ampak elektriko prbdajamo po ekonomski ceni. Tudi slovensko gospodarstvo je zainteresirano za tako pomoč, saj si tako lažje zagotovi potrebni material iz drugih republik, ker tako tamkajšnji industriji omogočimo nemoteno obratovanje.

Tonja Slokar in dopisniki Dela: „Varčevanje z elektriko je v Sloveniji za zdaj učinkovito“

trične energije iz drugih republik v primerih pomanjkanja ne moremo računati, ker imajo primanjkljaje v skorajda vseh republikah. Zato v elektrogospodarstvu še posebno skrbimo, da so vse domače elektroenergetske naprave obratovalno čim bolj pripravljene ter tako večamo možnosti zanesljive oskrbe uporabnikov električne energije.

Glede na ta prizadevanja predvidevamo, da bomo v naslednjem obdobju kljub številnim problemom le uspeli zagotoviti redno preskrbo slovenskih uporabnikov z električno energijo. Če bodo uporabniki zaradi pomanjkanja drugih energetskih virov povečali porabo električne energije nad pričakovano, bomo najverjetneje morali porabo omejiti, kar velja predvsem za zimski čas. Vemo, da prisilna izklapljanja povzročajo precejšnjo družbeno škodo ter motijo normalno delo in življenje ljudi. Zato si moramo delavci elektrogospodarstva skupaj z uporabniki električne energije prizadevati, da bi se izognili neljubim redukcijam.

Prišel je čas, ko je izredno pomembno smotrno uporabljati električno energijo ter varčevati z njo na vseh področjih uporabe od industrije do gospodinjstev. Zato vas pozivamo, da varčujete z električno energijo doma pa tudi na svojih delovnih mestih.

Dispečerska služba DES Elektro Celje, TOZD Elektrodistribucija Krško si prizadeva v okviru celotne dispečerske službe Slovenije izbrati pravico in možnost samostojnega merjenja porabe elektrike na tem območju ter tako tudi prevzeti odgovornost za samostojno odločanje o izklopih v okviru porabe ter potreb.

Za tako prizadevanje pa je nujno potrebno sodelovanje vseh odjemalcev — porabnikov električne energije v naši občini oziroma na območju, ki ga pokriva TOZD Elektro Krško.

Zaradi tega Občinska konferenca SZDL Krško na pobudo vseh občinskih DPO, občinske skupščine ter izvršnega sveta Krško

POZIVA

vse zasebne in družbene porabnike električne energije, da pričnemo kar najbolj resno s široko akcijo za varčevanje z električno energijo.

KAKO?

Če še ne vestel?

1. Tisti porabniki, ki ogrevajo stanovanjske in bivalne prostore z električno energijo, se morajo zavedati, da je pri njih struktura celotne porabljene električne energije naslednja:

— za ogrevanje	78 %
— topla voda (bojlerji)	12 %
— kuhanje (štedilniki)	6 %
— razsvetljava	4 %

2. Če ne ogrevajo prostorov z elektriko, pa je struktura porabljene električne energije naslednja:

— topla voda (bojlerji)	28 %
— hladilniki — zmrzovalniki	23 %
— kuhanje (štedilniki)	20 %
— pralniki in pomivalniki	17 %
— razsvetljava	7 %
— ostali gospodinjski aparati	5 %

3. Z upoštevanjem in izvajanjem samo navedenih varčevalnih ukrepov in napotkov lahko prihranite od 25 pa celo do 35 % električne energije.

Kako racionalno ogrevati

Kako zmanjšamo energijo, potrebno za gretje vode?

- Ne pomivajmo pri tekoči vodi!
- Ne pustimo, da kaplja voda iz pip!
- Ne napolnimo kadi do vrha, (pri prhanju porabimo 50 litrov vode, pri kopanju v kadi pa 200 litrov)!
- Preglejmo toplotno izolacijo cevodovodov od bojlerja do pip!
- Ne pustimo teči tople vode pri centralnih bojlerjih za toplo vodo, če je temperatura prenizka, zato, da bi pritekla toplejša voda! Vaš сосед misli enako! In njegov tudi! Nemudoma so vse pipe odprte. Grelnik ne zmora več ogrevati, ker ni dimenzionirana na tako veliko porabo vode. Zato teče iz pip — namesto vedno bolj tople — vedno bolj hladna voda!

OD VSEH POTI DO BLAGOSTANJA JE VARČEVANJE — NAJMANJ NEVARNO!

Kje lahko varčujemo s toplo vodo?

— Če potrebujete vrelo vodo, natočite v posodo toplo vodo in jo segrevajte dalje!

— Po končanem kopanju pustite vodo v kadi, da se ohladi! Bolje je, da greje stanovanje kot kanale!

— Namestite na vaše pipe „perlatorje“, da zmanjšate iztočne količine!

— Zahtevajte za vsako stanovanje števec za toplo vodo! Kdor meri — varčuje!

Na kaj moramo pomisliti, kadar kupujemo kuhinjske aparate?

— Ali res potrebujemo to novo stvar? Kako pogosto jo bomo uporabljali? Ali jo ima сосед tudi? Ali lahko to delo opravimo ročno ali z opremo, ki jo že imamo? Je kakšna drugačna rešitev, ki ne potrebuje energije?

— Koliko bodo nanesti mesečni stroški obratovanja?

— Ali obstajajo morda na tržišču podobni aparati, ki delujejo z manjšo porabo energije?

— Kako stara je že ta konstrukcija? Morda bo prišla nova, bolj ekonomična?

— Ali bo res olajšano delo v kuhinji?

Koliko kWh porabijo letno posamezni aparati (povprečna ocena v kWh)?

— električna ura	1 — 5
— sušilnik perila	900
— električni kuhalnik za kavo	100
— pomivalni stroj (z dovodom tople vode)	300
— električna odeja	125
— brivnik	1
— električni štedilnik	1200
— električni bojler	4000
— pekač	30
— sušilnik za lase	15
— likalnik	120
— kuhinjski ventilator	50
— mešalnik	15
— radio	10
— TV (črno beli-cevni)	400
— Tv (črno beli-transistorski)	350
— TV (barvni-transistorski)	450
— toaster	40
— hladilnik 150 litrov	850

— hladilna skrinja	
200 litrov	1200
— šivalni stroj	10
— sesalnik	40
— pralni stroj (brez ogrevanja vode)	90

Varčevanje z energijo v kuhinji

Kako uporabljamo električni štedilnik?

Uporaba električne energije za kuhanje je prav tako malo ekono-mična kot ogrevanje prostorov z električnimi pečicami.

Pečico za peko uporabljamo pogostejše kot posamične kuhalne plošče. Ko doseže določeno tem-peraturo, jo izključimo in hrana se bo kuhala dalje, saj je v stenah pečice akumulirane precej toplote.

V pečici lahko pečemo isto-časno ali zapored več jedi. Če je potrebno kuhati pri različnih tem-peraturah, izberemo srednjo in jem-ljemo iz pečice jedi, ko so kuhane.

Poskusite speči in skuhati za več obrokov naenkrat (za več dni!)

Vrata pečice odpirajte le za kratek čas! Pri vsakem odpiranju zgubimo do 20 % toplote . . .

Za majhne količine pečic ne uporabljajmo! Toaster za kruh po-rabi kar trikrat manj energije kot pečica, v kateri pečemo toast.

Predgrevanje pečice naj bo le izjema! Jedila, ki se kuhajo ali pe-čejo dlje kot eno uro, ne potrebu-jejo predgrete pečice.

Nastavite višjo temperaturo, kot jo potrebujete, da se pečica hitreje segreje!

Uporabljajmo stekleno ali kera-mično posodo! Prehod toplote je ugodnejši in zato lahko kuhamo in pečemo s 15 stopinj Celzija nižjo temperaturo.

Zmrznjeno hrano odtopimo zu-naj (zavito!) Taljenje ledu namreč zahteva izdatne količine toplote.

Pečico izključimo pred koncem peke (15 do 30 minut)! Preostala toplota v pečici zadošča, da se hrana skuha do konca.

Preverimo temperaturo v pečici s posebnim termometrom in jo primerjamo s temperaturo, ki jo kaže vgrajeni termometer. S tem preprečimo, da bi zaradi nepra-vilno delujočega vgrajenega termo-

metra ogrevali pečico na višjo tem-peraturo, kot je potrebno.

S preostalo toploto v pečici lahko segrejemo krožnike, pladnje, vodo...!

Pečice ne uporabljajmo za ogre-vanje kuhinje!

Čim več uporabljajmo hitro kuhalne plošče!

Kupimo lonce in ponve, ki imajo ravno debelo dno in tesno se prilagajajo pokrovke! Lonec naj v celoti pokrije kuhalno ploščo, vendar naj ne bo širši od plošče za več kot 2 cm.

Ne kuhajmo vode! Pri kuhanju zelenjave uporabljajmo le malo vo-de! Ni potrebno, da bi bila zelenja-va potopljena v vodi, saj se skuha v pari. Na ta način varčujemo z energijo, ohranjamo vitamine in barvo.

Ko voda zavre, zmanjšajmo moč plošče za toliko, da voda vre še naprej! Če je plošča pretopla, pro-izvajamo nekoristno paro.

Lonce pod pritiskom uporab-ljajmo povsod, kjer jedila to dopu-ščajo! Z njimi prihranimo 30 do 50 % energije. Kuhalne plošče ugasnemo 2 do 3 minute, preden odstavimo lonce. S tem koristno uporabimo preostalo toploto ku-halne plošče.

Kaj pa plinski štedilnik?

Na plinskih štedilnikih kuhamo bolj ekonomično (do trikrat!), ven-dar veljajo skoraj isti napotki kot za električne, le da moramo razen tega še vedeti:

— Samo modri plamen je zna-menje dobrega zgorevanja! Če je plamen rumen oziroma ima rumene zublje, je treba očistiti nastavek gorilnika. Če to ne pomaga, po-ključimo servisno delavnico!

— Vedno uporabljajmo takšno velikost gorilnika oziroma nastavi-tev plamena, da segajo zublji le do roba lonca! Če obližuje plamen lonec ob strani, plin porablja mo po nepotrebnem.

Kako kupujemo hladilnik?

S stališča varčevanja z energijo je pomembna predvsem toplotna izolacija hladilnika. Cenení modeli imajo običajno tanjšo izolacijo. Po-raba električne energije je večja in obraba kompresorja tudi, saj deluje pogostejše. Hladilniki z av-tomatsko napravo za taljenje ledu običajno porabijo do 50 % več električne energije kot hladilniki brez ali s polavtomatskim talilcem

ledu.

Kupimo torej hladilnik z dobro toplotno izolacijo in ročnim vklo-pom taljenja ledu!

Kako varčno uporabljamo hla-dilnik?

— Temperaturo ne nastavljajmo nižje, kot je potrebno!

— Vrata vedno zapirajmo! Od-pirajmo jih poredkoma in za kratek čas, posebno poleti! Otroci radi pregledujejo hladilnik, zato jim raz-ložimo škodljivost takšnega počet-ja!

— Topla jedila dajmo v hladil-nik šele, ko so se ohladila na tem-peraturo prostora!

— Če bomo dlje časa odsotni, hladilnik izpraznimo, očistimo, osu-šimo in izključimo! Pri tem naj ostanejo vrata priprta. Če gori lučka, jo malo odvijmo!

Kaj lahko storimo pri pral-nem stroju?

Kupimo pralni stroj, ki ima priključek za toplo in hladno vodo! Pralni stroji z malo vsebnostjo vode so energetsko boljši od drugih.

Stroj naj teče vedno polno izkoriščen — količina perila naj bo blizu nazivne!

Pomivalnik: da ali ne?

Odločitev za nakup pomivalni-nika mora biti pretehtana, saj letno porabi (brez energije za segrevanje vode!) nad 300 kWh. Če ga imamo, naj deluje le, ko je poln!

— Pazimo, da pravilno naložimo posodo in da čim bolj izkoristimo prostor!

— Predhodno splakovanje poso-de skrajša čas pomivanja in s tem porabo električne energije!

— Posoda naj se suši na zraku z odpiranjem vrat, ne z ventilator-jem in električnimi grelniki!

Električni sušilnik perila po-rabi veliko energije. Zakaj?

Zato, ker ogreva zrak z elek-tričnim grelnikom in ker mora vlažni zrak odvajati na prosto, sicer se perilo ne osuši ali pa je prostor, v katerem sušimo, vlažen (voda polzi po hladnih stenah). Sveži zrak moramo predhodno se-greti na temperaturo prostora. Zato sušimo perilo, če je le mogoče, na prostem!

SEBI SEJEŠ, SEBI ŽANJEŠ!

Televizor je velik porabnik električne energije!

Starejši TV aparati imajo poseben stikalo za ogrevanje elektronskih sklopov, ki omogočajo, da dobimo sliko na zaslonu že sekundo ali dve po vključitvi zvoka in slike. Ti aparati so stalno priključeni na omrežje in porabljajo električno energijo. Izključimo jih! Prižgimo jih dve minuti pred začetkom gledanja programa.

Ob nakupu novih TV aparatov si oglejmo na zadnji strani sprejemnika, kolikšna je priključna moč! Posamezne izvedbe se med seboj namreč močno razlikujejo.

Kako močan naj bo sesalnik za prah?

Danes je še v navadi, da tovarne povečujejo moč motorjev pri sesalnikih (celo preko 1 kW!) in jih tudi prodajajo po moči motorjev. Zahtevajmo drugi podatek: kolikšen podtlak ustvarja! Za dobro čiščenje je veliko pomembnejši podtlak sesalnika, kot pa velike količine zraka.

Kupimo manjši in boljši sesalnik! Z njim bomo prihranili do 30 % električne energije.

Kdaj deluje sesalnik najbolje?

S popolnoma očiščeno vrečico ali z novo vstavljeno vrečico iz papirja! Zato ne pozabimo po vsakem čiščenju stanovanja očistiti sesalnik! Prah, ki ostane v vrečici, se močno sprime s tkanino (posebno, če je vlažen!) in poveča upor zraka, ki ga sesa ventilator. S tem pa se bistveno zmanjša sesalni učinek, poveča čas čiščenja stanovanja in poveča poraba električne energije.

Kaj pa osvetlitev?

Poraba energije za osvetljevanje sicer ni velika, toda tudi tu lahko

precej prihranimo. Uporabljamo lahko različne žarnice in razne svetilke. Velja pa naj splošno pravilo: Ne kupujmo svetilk, ki imajo edini cilj, da zasenčijo žarnico! S tem postane svetilka majhna električna pečica!

Zakaj so žarnice na nitko vroče?

Zato, ker samo 6 do 10 odstotkov porabljene električne energije pretvorijo v svetlobo. Če s senčilom zasenčimo žarnico, je seveda izkoristek pod 5 %!

Kaj pa fluorescentne žarnice?

Včasih jim pravimo, da so hladne. In res porabijo pri enaki količini oddane svetlobe trikrat manj energije. Zato jih uporabljamo povsod tam, kjer morajo luči goreti stalno ali dlje časa (hodniki, predstobe, kuhinje, kopalnice...)! Izbirajmo žarnice z dnevno svetlobo in svetilke brez senčil!

NE VARČUJEMO, DA BI POSTALI BOGATI — VARČUJEMO, DA BI BILI ZA DOVOLJNI...

Kako pravilno osvetljujemo prostore?

Normalna delovna osvetlitev je med 250 in 500 luxi, vendar ni potrebno, da je zato razsvetljen celotni prostor, kjer sicer zadostuje že do 120 luxov. Pomagamo si z dodatno lokalno razsvetljavo (namizne svetilke...) Tri do petkratno energetsko prednost imajo fluorescentna svetila!

Koliko lahko prihranimo pri osvetlitvi in aparatih?

Navsezgodaj odčitajmo stanje električnega števca, nato pa se pri vključevanju električnih porabnikov

VARČEVALEC IN RAZSIPNEŽ UPORABLJATA ISTO SREDSTVO — LE DA EDEN V SVOJO IN SPLOŠNO KORIST, DRUGI PA V SVOJO IN SPLOŠNO ŠKODO...

obnašajmo, kot smo se imeli navado doslej. Ob koncu dneva odčitajmo spet stanje električnega števca.

Naslednji dan se obnašajmo varčevalno. Vključimo le nujno potrebne aparate in le nujno potrebno osvetlitev. Ugašajmo luči za seboj! Ob koncu dneva spet odčitajmo stanje električnega števca!

Ugotovimo razliko med porabo električne energije v obeh dnevih!

Razliko pomnožimo s 365 in dobimo letni prihranek električne energije!

Izračunajte si prihranek denarja v letu dni!

MIMOGREDE ŠE TO

Ali ste že vedeli, da je optimalna nastavitev temperature v vodnih grelnikih — glede na toplotne izgube in izločanje kamna — 40 do 60 stopinj Celzija.

Pravilno in varčno likate, če začnete s kosi perila, ki potrebujejo nižjo temperaturo.

Ali ste že vedeli, da hitreje in kvalitetneje ohlajamo in zamrzujemo manjše kose živil?

Pralni stroj naj pere le s polno zmogljivostjo!

NAŠ GLAS — SKUPNE DELEGATSKE INFORMACIJE

— Izdaja: INDOK center Krško — Naklada: 7000 izvodov — Odgovorni urednik: Ivan Kastelic — Uredništvo: CKŽ 12, 68270 Krško, tel. 71-768 — Tisk: Papirkonfekcija Krško — Glasilo je oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov na podlagi mnenja Republiškega komiteja za informacije št. 421-1/72 z dne 5. marca 1980 — Za točnost podatkov in informacij, ki so objavljeni kot uradna obvestila ali pojasnila, odgovarjajo posamezne službe, organi oziroma strokovni delavci, ki so pod temi teksti podpisani!

ŽITO — TOZD „IMPERIAL“ KRŠKO

PROIZVAJA ŽVEČILNE BONBONE: KING, IMPERIAL, C-VITAMINSKO GUMO, LICENČNI PROIZVOD POD IMENOM BAZOOKA, RAZNE KVALITETE ŽVEČILNIH BONBONOV ZA IZVOZ IN GUMO ZA PROMOCIJSKE AKCIJE.